

ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ต้องแสดงคำเตือนบนฉลาก

ปภัศสร ผลโพธิ์
กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค

ปัจจุบันผู้บริโภคเริ่มใส่ใจเรื่องการดูแลสุขภาพร่างกายมากขึ้น โดยการออกกำลังกาย และเลือกบริโภคอาหารที่มีประโยชน์ ซึ่งการเลือกบริโภคอาหารที่เป็นประโยชน์นั้น ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเริ่มเข้ามามีบทบาทต่อผู้บริโภคมากขึ้น จากสถานการณ์นี้เอง สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) จึงให้ความสำคัญต่อการควบคุมผลิตภัณฑ์ให้มีความเหมาะสม และมีข้อกำหนดสำหรับผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเฉพาะ จึงได้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 293) เรื่องผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร และ (ฉบับที่ 294) เรื่องรอยัลเฮลตี้และผลิตภัณฑ์รอยัลเฮลตี้

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 293) และ (ฉบับที่ 294)

จากการที่ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารมีความหลากหลายมากขึ้นนี้เอง ที่อาจจะทำให้มีปัญหาด้านความปลอดภัยของผู้บริโภค กระทรวงสาธารณสุข โดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา จึงออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 293) พ.ศ. 2548 เรื่องผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร โดยกำหนดให้ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเป็นอาหารที่กำหนดคุณภาพหรือมาตรฐานและฉลากต้องได้รับจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาก่อนนำไปใช้ สำหรับประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 294) พ.ศ. 2548 เรื่องรอยัลเฮลตี้และผลิตภัณฑ์รอยัลเฮลตี้ ได้นำเอาผลิตภัณฑ์กระเทียมรวมทั้งรอยัลเฮลตี้และผลิตภัณฑ์รอยัลเฮลตี้ เข้าข่ายเป็นผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ที่ยังคงคุณภาพหรือมาตรฐานเช่นเดิม

ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารต้องขออนุญาตจาก อย. เท่านั้น

ในอดีตผลิตภัณฑ์เสริมอาหารจัดอยู่ในกลุ่มของอาหารที่ต้องขออนุญาตใช้ฉลาก ซึ่งการขออนุญาตจะต้องปฏิบัติตามประกาศฯ เรื่องอาหารที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ แต่ปัจจุบันนี้ได้มีการปรับสถานะโดยกำหนดให้ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร เป็นอาหารที่กำหนดคุณภาพหรือมาตรฐานและฉลากต้องได้รับอนุญาตจาก อย. ก่อนนำไปใช้

โดยการพิจารณานั้น อย. จะเป็นผู้พิจารณา ไม่ได้มอบอำนาจให้จังหวัด แต่ผู้ประกอบการที่อยู่ต่างจังหวัดสามารถยื่นเรื่องผ่านสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเพื่อส่งให้ อย. พิจารณาอนุญาตได้ และหากผู้ประกอบการทำผิด / นำเข้าผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีสารอาหารหรือสารอื่นเป็นองค์ประกอบอัน ได้แก่ วิตามิน กรดอะมิโน กรดไขมัน แร่ธาตุ ผลิตภัณฑ์จากพืชหรือสัตว์ รวมถึงสารเข้มข้น สารเมตาโบไลต์ ส่วนประกอบหรือสารสกัด สารสังเคราะห์เลียนแบบ หรือมีการนำสารอาหารหรือสารอื่นดังกล่าวมาผสมกัน

โดยมุ่งให้ผู้มีสุขภาพปกติ (มิใช่ผู้ป่วย) รับประทาน นอกเหนือจากการรับประทานอาหารหลักตามปกติ ก็ขอให้ปฏิบัติตามเกณฑ์คุณภาพมาตรฐาน การใช้วัตถุเจือปนอาหาร ภาชนะบรรจุ การแสดงฉลากคำเตือนที่ อย. กำหนดเป็นข้อปฏิบัติชัดเจนอย่างเคร่งครัด

การแสดงคำเตือนบนฉลากที่ถูกต้อง

สำหรับการแสดงคำเตือนบนฉลากนั้น อย. ยังคงกำหนดให้ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ทุกชนิดแสดงคำเตือนว่า เด็กและสตรีมีครรภ์ไม่ควรรับประทาน สำหรับคำเตือนเพิ่มเติมอื่นๆ จะขึ้นอยู่กับชนิดของผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร เช่น ในน้ำมันอีฟนิ่งพริมโรส ต้องแสดงคำเตือนเพิ่มเติมว่า ห้ามใช้ในผู้ที่มึนประวัติเป็นโรคลมชัก และควรระวังในผู้ที่ได้รับยารักษาลมชัก เป็นต้น

การแสดงคำเตือนการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารบนฉลากให้ปฏิบัติตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยเรื่อง การกล่าวอ้างทางสุขภาพ (Health claim) และคำเตือนการบริโภคอาหาร แต่เนื่องจากประกาศฯ ดังกล่าวอยู่ระหว่างดำเนินการยังไม่มีผลบังคับใช้ ดังนั้น จึงให้ปฏิบัติตามแนวทางเดิม โดยมีรายละเอียดตามตารางการแสดงคำเตือนสำหรับผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่แนบท้ายประกาศฯ ว่าด้วยคำเตือนจะมีผลใช้บังคับ

ตารางการแสดงคำเตือน

ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร	ข้อความเตือน	หมายเหตุ
1. ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารทุกชนิด	“เด็กและสตรีมีครรภ์ ไม่ควรรับประทาน”	ต้องแสดงข้อความคำเตือนตัวอักษรไม่เล็กกว่า 1.5 มม. ในกรอบสี่เหลี่ยม สี่กรอบตัดกับสี่พื้นฉลาก
2. ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารบางชนิดต้องแสดงข้อความคำเตือนเพิ่มเติม ดังนี้ 2.1 กระดูกอ่อนปลาฉลาม 2.2 เกสรดอกไม้ 2.3 ไคโตซาน 2.4 น้ำมันปลา	<p>“ไม่เหมาะสำหรับผู้ป่วยโรคหัวใจและผู้ที่พักฟื้นจากการผ่าตัด”</p> <p>“ผู้ที่แพ้ละอองเกสรดอกไม้ ไม่ควรรับประทาน”</p> <ul style="list-style-type: none"> - “เด็ก สตรีมีครรภ์ และสตรีที่ให้นมบุตร ไม่ควรรับประทาน” - “สำหรับผู้ที่ใช้ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารอื่น ๆ ที่มีไขมันเป็นส่วนประกอบหลัก ควรรับประทานก่อนหรือหลังผลิตภัณฑ์นี้อย่างน้อย 2 ชั่วโมง - “ควรระวังในผู้ที่แพ้อาหารทะเลและผู้ที่มีน้ำหนักตัวต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน” - “ห้ามใช้ในผู้ที่แพ้ปลาทะเลหรือน้ำมันปลา” - “ควรระวังในผู้ที่เลือดแข็งตัวช้า หรือผู้ที่ใช้ยาต้านการแข็งตัวของเลือด หรือแอสไพริน 	<p>ตัวอักษรต้องมีขนาดเห็นได้ชัดเจน</p> <p>ต้องแสดงด้วยตัวอักษรสีแดง ขนาดไม่เล็กกว่า 2 มม.</p> <p>ให้แสดงข้อความเพิ่มเติมดังนี้ ผลิตภัณฑ์นี้ให้กรดไขมันกลุ่มโอเมก้า 3 ได้แก่ อีพีเอ และ ดีเอชเอ ใน 1 แคปซูลมีน้ำมันปลา ... (ระบุ) ... มก. ประกอบด้วยกรดไขมันไม่อิ่มตัวหลายตำแหน่ง กรดไอโคซาเพนทาทีนอิก (อีพีเอ) (ระบุ) มก. กรดโดโคเฮกซาอีนอิก (ดีเอชเอ)..... (ระบุ) ..มก. กรดไขมันอิ่มตัว..... (ระบุ) มก.</p>

ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร	ข้อความเตือน	หมายเหตุ
2.5 น้ำมันอิฟนิงพริมโรส	<ul style="list-style-type: none"> - “ห้ามใช้ในผู้ที่มีประวัติเป็นโรคลมชัก” - “ควรระวังในผู้ที่ได้รับยารักษาโรคลมชัก” 	<p>ให้แสดงข้อความเพิ่มเติมดังนี้ ผลิตภัณฑ์นี้ให้กรดไขมันกลุ่มโอเมก้า 6 ได้แก่ กรดไลโนเลอิกและกรดแกมมา-ไลโนเลอิก ใน 1 แคปซูล มีน้ำมันอิฟนิงพริมโรส (ระบุ) มก. ประกอบด้วยกรดไลโนเลอิก.....(ระบุ)มก. กรดแกมมา-ไลโนเลอิก (ระบุ) มก.</p>
2.6 โยอาหาร	<p>“เพื่อป้องกันภาวะอุดตันของลำไส้ที่อาจเกิดจากการบริโภคผลิตภัณฑ์โยอาหารชนิดแห้ง ควรรับประทานพร้อมน้ำ 1-2 แก้ว”</p>	<p>ให้แสดงข้อความเพิ่มเติมดังนี้ ใน 1 (ระบุหน่วย) มีโยอาหารทั้งหมด (ระบุ)มก. ประกอบด้วยโยอาหารที่ละลายน้ำได้ (ระบุ)มก. โยอาหารที่ไม่ละลายน้ำ (ระบุ)มก.</p>
2.7 รอยัลเยลลี่และผลิตภัณฑ์รอยัลเยลลี่	<p>“ผู้ที่เป็นโรคหอบหืดหรือโรคภูมิแพ้ไม่ควรรับประทานเพราะอาจเกิดอาการแพ้อย่างรุนแรง”</p>	<p style="text-align: center;">-</p>
2.8 เลซิติน	<p style="text-align: center;">-</p>	<p>ให้แสดงข้อความดังนี้ เลซิตินเป็นไขมันชนิดฟอสโฟไลปิด ซึ่งมีฟอสฟาติดิลโคลีนเป็นส่วนประกอบหลัก ใน 1 แคปซูล มีเลซิติน (ระบุ) มก.ประกอบด้วยฟอสฟาติดิลโคลีน (ระบุ) มก.</p>
2.9 สารสกัดจากใบแปะก๊วยและผลิตภัณฑ์ที่มีใบแปะก๊วย	<p>“อาจมีผลให้เลือดแข็งตัวช้า”</p>	<p style="text-align: center;">-</p>
2.10 ขิงหรือสารสกัดจากขิง	<p>“ผู้ที่เป็นโรคนิ่วไม่ควรรับประทาน”</p>	<p style="text-align: center;">-</p>
2.11 ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่ใช้วัตถุให้ความหวานแทนน้ำตาล <ul style="list-style-type: none"> - น้ำตาลแอลกอฮอล์ - อะซีซัลเฟม เค - แอสปาแตม 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ใช่อาหารสำหรับควบคุมน้ำหนัก - ไม่ใช่อาหารสำหรับควบคุมน้ำหนัก - ผู้ที่มีสภาวะฟินิลคีโตนูเรีย ผลิตภัณฑ์นี้มีฟินิลอลานีน ไม่ใช่อาหารสำหรับควบคุมน้ำหนัก 	<p style="text-align: center;">-</p> <p style="text-align: center;">-</p> <p style="text-align: center;">-</p>